

Boží milosrdenství je ke všem stejně marnotratné

S Klárou Domskou rozmlouvá Šárka Lukešová

Kláro, mohla by ses prosím našim čtenářům krátce představit?

Jmenuji se Klára Domská, narodila jsem se v Brně. Po maturitě na gymnáziu jsem vystudovala Vyšší odbornou školu pedagogickou ve Svatém Janu pod Skalou a po ní nastoupila na Katolickou teologickou fakultu, obor teologie. Již během studia na fakultě jsem začala pracovat na částečný úvazek jako vychovatelka s mladými lidmi s poruchami chování, konkrétně v Diagnostickém ústavu pro mládež, s dívkami ve věku 15–18 let. Po dokončení studia teologie jsem si doplňovala odborné vzdělání v oboru speciální pedagogiky – etopedie na Pedagogické fakultě UK. Dalším z mých pracovních působišť se stal opět Diagnostický ústav, tentokrát ale pro chlapce, opět věková skupina 15–18 let. Jen pro představu, mladí se do těchto zařízení dostanou obvykle z důvodů dlouhodobých výchovných problémů, záškoláctví, experimentů s drogami nebo jejich pravidelného užívání, majetkové nebo násilné trestné činnosti apod. Současně jsem začala pracovat v terénních programech organizace SANANIM z.ú., která se konkrétně zaměřuje na pomoc lidem závislým na drogách. Zde pracuji doposud. Krátce jsem působila v jednom soukromém dětském domově, v současnosti vedle práce na ulici v terénních programech, jak jsem uvedla výše, pracuji jako terapeutka v terapeutické komunitě v jižních Čechách. Žiji v Praze a patřím do společenství zasvěcených panen pražské arcidiecéze.

Lidé, kteří přichází do terapeutické komunity, se s prázdnými dlaněmi potřísněnými krví někde v srdci modlí modlitbu zločince na kříži, i když ji třeba nikdy nevysloví.

Nyní trávíš hodně času v jižních Čechách, kde pracuješ v terapeutické komunitě.

Pobyt v terapeutické komunitě je jednou z možností léčby závislosti. Přichází sem ti, kteří velkou část života prožili v závislosti na různých drogách. Zpravidla si s sebou přináší mnoho zranění, popsany trestní rejstřík, málo zkušeností s fungujícími a milujícími vztahy a velké dluhy. Je jim 26–49 let a zkoušejí znovu začít, tentokrát jinak, bez drog. Někteří poprvé, jiní poněkoliáté. Učí se prožívat vztahy, komunikovat, řešit konfliktní situace, hospodařit s penězi, najít a udržet si práci, to vše poprvé nebo po dlouhé době bez drog. A znovu navázat vztahy se svými blízkými, pokud je to ještě možné.

Na částečný úvazek zároveň pracuješ jako terénní pracovníce v Praze, v organizaci SANANIM z.ú. Jak dlouho? V čem se liší práce v terénu od práce v komunitě?

V terénu pracuji osmým rokem. Jedním z rozdílů je střízlivost – klienti komunity abstinují od všech návykových látek, zatímco v terénu pracuji s aktivními uživateli, intoxikovanými klienty. V komunitě je stabilní skupina, která se mění pomalu, jednou za pár měsíců někdo přijde, někdo odejde, ale stále 20 stejných lidí. V terénu míváme během odpolední služby (4 hodiny přímé práce s klienty) průměrně 170 kontaktů, a to zdaleka nepotkáme všechny. Z těchto skutečností i z cílů daných pracovišť se odvíjí i konkrétní rozdíly ve způsobu práce s klienty. V komunitě se čas dělí mezi manuální práci, práci na skupinách, kde probíhá skupinová terapie, a osobní volno. V terénu se pohybujeme v místech, kde pobývají aktivní uživatelé drog. Kontakt s klienty je obvykle rychlý, 1–2 min, nelze plýtvat slovy. Během něj proběhne výměna injekčního materiálu, za přinesené špinavé injekční jehly dostanou čisté, a další se odvíjí od konkrétní situace. Někdy se dáme do

řeči; mluvíme o zdraví, bydlení, trestněprávních věcech, léčbě nebo jen tak o životě. Jedním z cílů naší práce je motivovat klienty z terénu k pozitivní změně v životě, k něčemu, co pro sebe mohou udělat. Jak konkrétně ta změna bude vypadat, se pak spolu domlouváme. Někdy se jedná o zlepšení bydlení, někdy o řešení zdravotních obtíží, někdy mluvíme i o změně ve směru k abstinenci.

Jak se projevuje Boží milosrdenství v sociálně charitativním působení křesťanů?

Jako kdekoli jinde, stejně marnotratně ke každému. V obou případech, v terénu i v komunitě, se snažím zvát k životu, ke skutečnému životu, Životu. Dodávat odvalu ke změně, kráčet po boku, někdy jen být blízko a naslouchat. Často myslím na Ježíšova slova velekněží a farizeům „Celníci a nevěstky vás předcházejí do Božího království.“ Vlastně jsem vděčná za tu možnost být blízko všem těm celníkům a nevěstkám, i když je někdy náročná. A modlím se, abych Pánu Bohu uprostřed těchto jeho dětí moc nepřekážela v jeho díle, svými představami o tom, jak by mělo vypadat, předsudky apod.

Hledají tito lidé Boha? Ptají se po smyslu života?

Tuto otázku položíme my, křesťané, z „bezpečí“ svých kostelů, společenství, slušných a zbožných životů. Ti, kdo nepotkali bídu, kdy člověk padne na dno, nebo si to o sobě myslí. Ti totiž, kteří přichází s prosbou o pomoc v zápase se závislostí do terapeutické komunity, jsou obvykle na dně. Někteří zde nejsou poprvé. Zklamali, znovu prohráli, neodolali. Drogy a jejich závislost na nich jim zničily všechny rodinné vztahy nebo jejich většinu. Zničili si zdraví, mnozí již nevratně, rozprodali majetek svůj i svých blízkých, kradli, podváděli, živili se prostitucí, někteří mají za sebou závažné násilné trestné činy, roky strávené výkonem trestu odnětí svobody, suicidální pokusy. Dluží, kam se podívají, a vlastně ne jen na té materiální rovině. Léčí se u nás někteří rodiče, jejichž děti na ně, zatím marně, čekaly.

Tito lidé hledají Boha. Ptají se po něm. Bytostně Ho hledají, ačkoli to takhle neřeknou. Hledají smíření, odpuštění, napřímení, ale i způsob, jak splatit dluh. Ptají se po smyslu života, ale ptají se jinými slovy, ptají se jiným jazykem. Není příliš učesaný, natož zbožný. Hledají smysl života, který se jim moc nepodařilo žít. Života, kdy nebyli šťastni a ubližovali sobě i druhým. Nemají co nabídnout a přicházejí skutečně s prázdnými rukama. Nemají, čím se obhájit, nemohou se pyšnit dobrými skutky, posty, almužnami, modlitbami, načteným Písmem... ničím. V tomto jsou, myslím, disponovanější než křesťané. My si často myslíme, že máme Bohu co nabídnout, něco z naší sbírky dobrých a zbožných skutků. V tomto jsou krok před námi. S prázdnými dlaněmi potřísněnými krví se někde v srdci „modlí modlitbu zločince na kříži“: „Ježíši, pamatuj na mě...“, i když ji třeba nikdy nevysloví.

Co Tě vedlo ke studiu na KTF UK?

Ve Svatém Janu pod Skalou jsem se setkala s biblistikou a dalšími teologickými disciplínami, bavily mě, a tak jsem se rozhodla se jim dál věnovat. Svůj vliv sehrálo i to, že jsem ve Svatém Janu pod Skalou získala odborné vzdělání v oboru pedagogika – vychovatelství, kterým jsem se chtěla i mohla živit. Bez něj bych teologii studovat nešla.

Vzpomínáš na fakultu ráda?

Ano. Bylo pro mě cenné být u toho, když fakulta v roce 2002 nějakým způsobem začínala znovu, zažívat budování a tvoření nových věcí zevnitř. Bylo to nějak jedinečné a neopakovatelné. Rozhodně k tomu přispěly i přátelské a otevřené vztahy se spolužáky v ročníku a některými přednášejícími.

Výměna injekčního materiálu
(fotokronika SANINIM)

Keramická dílna
(fotokronika SANINIM)

Bylo pro Tebe studium na KTF přínosem?

Možná víc než veškeré studium pro mě byla přínosem možnost setkání s některými lidmi, kteří pro mě byli svědky Božími na zemi. Že jsem je ještě „stihla zažít“. Toho si osobně vážím víc, než všech přednášek dohromady. Mám teď na mysli pana doktora Mádra, rozhovory a diskuze v rámci semináře z morální teologie i mimo něj, a pana profesora Hellera, který nám přednášel část starozákonní biblistiky. Myslím, že pro můj osobní život to byla ta nejdůležitější setkání na fakultě.

Celkově, na první pohled a s ohledem na svou nynější praxi, bych mohla říct, že mi fakulta nedala to, co potřebuji. Odborné vzdělání pro svoji profesi jsem si musela doplňovat jinde a z toho, co jsem se na fakultě učila, nepoužívám v běžné práci s klienty téměř nic. Šla jsem nicméně studovat fakultu teologickou, nikoli pedagogickou nebo filozofickou, a nemyslím si, že by je teologie měla/mohla suplovat. Vzdělání v oblasti speciální pedagogiky a etopedie, stejně jako psychoterapeutický výcvik, jsem si doplňovala později, v institucích k tomu určených. Díky nejrozličnějším rozhovorům, nejčastěji s klienty nebo kolegy v práci, si ale uvědomuji, že mi fakulta rozhodně dala solidní základy v oblasti dogmatické teologie a stejně tak v biblistice. Bohužel totéž nemohu říct o morální teologii, z níž byl pro mě vedle již zmíněných seminářů s Oto Mádrém nejpřínosnější seminář s docentem Skoblíkem.

Z mého pohledu se fakulta soustředí na vzdělávání těch, kteří se věnují pastorační práci v církvi – výuce náboženství, přípravě na přijetí svátostí nebo jejich konkrétnímu vysluhování. Já se setkávám s lidmi – a nejen klienty sociálních služeb – kteří o křesťanství nic nevědí nebo o něm mají zmatené představy a pomýlené informace. Nerozumějí církevním termínům, nevědí, co je to milost, svátost, vykoupení, pod pojmem hřích vidí pouze provinění proti šestému přikázání. Naše „církevní hantýrka“ je pro ně cizí jazyk. Svědčit o Kristu, který mě zachránil, spasil a daroval život, srozumitelnými slovy, jsem se učila v jiném prostředí než na fakultě, a tak jsem toto od fakulty ani neočekávala. Kladu si nicméně otázku, zda by teologická fakulta v misijním území, jímž Čechy jsou, neměla také vychovávat misionáře, nositele a zvěstovatele evangelia. Radostné zvěsti pro ty, kteří o Kristu nikdy neslyšeli. Ty, jimž je rozumět. A záměrně zůstávám u nezodpovězené otázky; jsem si vědoma toho, že zvěstování Krista, Spasitele, je závislé na mém osobním vztahu k Němu, na mém osobním setkání s Ním, na tom, zda Mu dovolím, aby byl skutečně mým Pánem. A to je osobní volba každého, kterou nemůžu garantovat ani sebelepší teologická fakulta.

Arteterapie
(fotokronika SANINIM)